

**TILSYNSUTVALGET
FOR DOMMERE**

KLAGE FRA A PÅ SORENSKRIVER B, X TINGRETT. SAK NR 32/04.

Tilsynsutvalget for dommere har i møte 30. august 2004 truffet vedtak i ovennevnte klagesak.

Vedtaket er truffet av følgende medlemmer: Anne Lise Rønneberg, leder, Jon Høyland, Halvor Kjølstad, Trine Buttingsrud Mathiesen og Wenche Frogn Sellæg.

Ved henvendelse av 12. april 2004 har A innsendt klage på sorenskriver B, X tingrett. Klagen gjelder dommeratferd.

Klagen er forelagt sorenskriver B til uttalelse. Videre har utvalget innhentet uttalelse fra de to advokatene som møtte som prosessfullmektiger under hovedforhandlingen hvor det påklagede forhold skal ha funnet sted.

Saksforholdet er i korthet:

A møtte som saksøker i barnefordelingssak for X tingrett, der hovedforhandling ble avholdt 12. januar 2004. Både saksøker og saksøkte møtte med prosessfullmektiger, og retten ble administrert av sorenskriver B. Saken endte med rettsforlik.

A har i hovedsak anført følgende:

Generelt bemerkes at rettens formann var flink til å lede møtet, og han gjorde gode forsøk da han påpekte at man burde drøfte forlik. Klageren er fornøyd med saksforberedelsen og administrasjonen av retten. Den dokumentasjon som ble fremlagt av ham i retten ble imidlertid ikke tillagt vekt.

Imidlertid ga dommeren uttrykk for personlige holdninger som etter klagerens oppfatning ikke er i samsvar med gjeldende rett. Han uttalte at han generelt mente at mor skal ha omsorgen for små barn, og at et krav fra far om daglig omsorg ikke har mulighet for å føre frem for ham som dommer. Han kom også med utsagn som viser at han var ”opphengt i tradisjonelle fordommar frå rettsformann si eiga ungdomstid”, og han virket ikke interessert i bevisførsel om fakta i denne konkrete saken. Dommeren ga ”sterke og direkte signal om at far ikkje kunne få medhald i krav om omsorgen i hans rett, og dette gav sjølsagt føringar for forliket som blei inngått”.

Etter klagerens oppfatning viste dommeren holdninger og fordommer som tilsier at han ikke bør dømme i barnefordelingssaker.

Sorenskriver B har uttalt at han finner det vanskelig å kommentere en klage av dette slaget. Han uttaler:

”Sjølv sagt har eg som andre personlege meiningar og verdinormer, men eg er varsam med å late dei kome til uttrykk i ei sak der eg skal seie dom. I dette tilfellet var det frå begge

sider, etter det eg kan hugse, før rettsmøtet signalisert at utsiktene til eit rettsforlik var gode. I den meklingsituasjonen som vi då var, kan eg nok ha vore relativt open. Men eg har vondt for å tru at eg kan sagt noko om korleis eg kunne kome til å dømme i saka. Det gjer eg av prinsipp aldri.”

Klagerens prosessfullmektig – advokat C – har erklært at han ikke finner noe faktisk uriktig i det som fremkommer i klagen, og at sitatene som er tillagt rettens formann samsvarer med hans egen erindring. Han uttaler videre at sorenskriveren ”sa selvfølgelig også mye annet, men at klageren ble sittende med et inntrykk av at rettens formann satt med holdninger som tilsa at far ikke ville ha noen mulighet for å få medhold i sitt krav om omsorgen for de to barna, finner jeg forståelig.”

Noe mer har advokat C ikke hatt å tilføye.

Motpartens prosessfullmektig – advokat D – har vist til at det er gått nærmere fem måneder siden rettsmøtet, og at det er umulig å huske og rekonstruere enkeltvis muntlige utsagn. Hennes ”generelle, men likevel klare inntrykk frå saka er at hovudføreavinga under dommer B si leiing gjekk ”etter boka”. Retten var aktiv i forhold til å oppmode partana om å drøfte moglege forlik, og partane vart gjeve gode tidsrammer for drøftingane medan retten trakk seg tilbake.”

Advokat D avslutter med følgende:

”Så vidt eg minnst hadde dommar B under rettsmøtet fleire kommentarar til partar og prosessfullmektigar vedk. dei faktiske tilhøva i saka. Om ordlyden i desse utsegnene var akkurat slik klagar har referert dei, er det som nemnd ikkje råd for underteikna å hugse. I alle tilfelle oppfatta og tolka eg desse kommentarane som synspunkt og innspel i den konkrete saka, og ikkje under noko omstende som uttrykk for avvikande rettsoppfatning eller haldningar frå dommaren si side. Dersom sistnemnde skulle ha vore tilfelle, reknar eg med at det hjå underteikna ville ha festa seg som eit tydeleg inntrykk.”

Tilsynsutvalget for dommere ser slik på saken:

Tilsynsutvalget legger til grunn at saken er klar for realitetsbehandling. Slik saken er opplyst, finner utvalget det åpenbart unødvendig å høre partenes muntlige forklaringer, jf domstoloven § 238 andre ledd andre setning. Ingen av partene har heller bedt om dette.

Generelt skal bemerkes følgende:

Tilsynsutvalget for dommere kan treffe vedtak om disiplinærtiltak dersom en dommer forsettlig eller uaktsomt overtrer de plikter som stillingen medfører, eller for øvrig opptrer i strid med god dommerskikk, jf domstoloven § 236 første ledd. Dette forutsetter med andre ord at dommeren kan bebreides.

Utvalget har merket seg at klagen gjelder en barnefordelingssak, der spørsmålet bl.a. var hvem av partene som skulle ha daglig omsorg for to barn på to og fire år. Barnefordelingssaker er saker der menneskelige følelser og reaksjoner ofte er sterke, og hvor det menneskelige aspektet ofte fremtrer som vel så viktig som det juridiske. Dette preger ofte rettsforhandlingene og partenes oppfatninger av det som sies og gjøres. Det er i slike saker viktig at dommeren er særlig varsom med å gi uttrykk for generelle

oppfatninger på en slik måte at partene kan få inntrykk av at dommeren har et forhåndsstandpunkt i den konkrete saken.

På bakgrunn av de avgitte uttalelser, vil ikke utvalget se bort fra at dommeren under forlikstrøftingene i denne saken kan ha gitt uttrykk for en oppfatning om at de to barna burde bo fast hos moren. Om dette har kommet til uttrykk som en generell holdning hos dommeren, eller om det var en vurdering av de forholdene i den konkrete saken, er det vanskelig for utvalget å ha noen sikker formening om. Her er det ulike oppfatninger av hva som ble sagt og hvorledes det ble sagt.

Når begge parter i en sak signaliserer vilje til forlik med rettens medvirkning, er det ikke uvanlig at en dommer – for å hjelpe partene – kommer med forslag til konkrete løsninger. I slike tilfelle vil det heller ikke være uvanlig eller kritikkverdige om dommeren antyder hvor barna bør bo fast, slik han foreløpig ser det. Det kan nok være ulike oppfatninger av hvor langt en dommer kan tillate seg å gå i situasjoner som denne, men det er ingen tvil om at dommeren må innvilges et vidt spillerom, iallfall hvis partene har ønsket hans bistand. Det er ingen ting som tyder på at ikke partene ønsket dette i nærværende sak.

Selv om de avgitte uttalelser til dels står mot hverandre, finner utvalget det ikke godtgjort at sorenskriveren i dette tilfellet har opptrådt kritikkverdige eller på annen måte i strid med god dommerskikk.

Etter dette har Tilsynsutvalget for dommere truffet slikt enstemmig
vedtak:

Det er ikke grunnlag for anvendelse av disiplinærtiltak overfor sorenskriver B.

* * * * *

Tilsynsutvalgets vedtak kan ikke påklages etter reglene i forvaltningsloven. Partene i saken kan bringe utvalgets vedtak inn for tingretten ved søksmål. Søksmålsfristen er to måneder etter at partene ble underrettet om vedtaket. Det vises nærmere til domstoloven § 239.